

лення Поділля : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.09.01 / О. М. Горобець. – Львів. : 2005. – 22 с.

⁵ Брич В. Шляхи вдосконалення регулювання зовнішньої трудової міграції / В. Брич // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 4. – С. 28–30.

⁶ Скакун О. Теория права и государства / О. Скакун : учеб. пособ. – Харьков, 1997. – 258 с.

⁷ Мосьондз С. Адміністративно-правові основи державної міграційної політики в Україні / С. Мосьондз : Навч. посіб. – К.: Магістр – XXI сторіччя, 2005. – 208 с.

⁸ Про основні засади державної міграційної політики України [Електронний ресурс] : Проект Закону. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=38313

⁹ Про Державну міграційну службу України [Електронний ресурс] : Проект Закону. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=35804

¹⁰ Гаврушко Ю.Ф. Правове регулювання міграційних процесів на універсальному та євро регіональному рівнях : дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Ю.Ф. Гаврушко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005.

¹¹ Бандурка О. Адміністративно-правове регулювання міграційного процесу в Україні : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. Бандурка ; Національний ун-т внутрішніх справ. – Київ. : 2002. – 182 с.

¹² Чічановський А. Функціонування ЗМК як політичний процес / А. Чічановський, В. Шкляр, О. Стариш // Публіцистика і політика: зб. наук. праць політологічної спрямованості. – Вип. 1(4). – К.: Грамота, 2007.

¹³ Денисенко М.Б. Миграционная политика в зарубежных странах и Российской Федерации: опыт сравнительного анализа / М.Б. Денисенко // Институт экономики и переходного периода. – М., 2003. – 103 с.

¹⁴ Маликова Н. Парадоксы информационного обеспечения этносоциальных проблем миграции. Миграция и информация / Под ред. Ж. Зайончковской. – М.: Центр изучения проблем вынужденной миграции в СНГ, 2000. – С. 6–12.

¹⁵ Різун В.В. Маси: Тексти лекцій / В.В. Різун. – К.: Вид. – поліграф. центр «Київський університет», 2003. – 118 с.

¹⁶ Малашенко А. Ксенофобии в постсоветском обществе. Нетерпимость в России: старые и новые фобии / Под ред. Г. Витковской и А. Малашенко. – М.: Моск. Центр Карнеги, 1999. – С. 6–19.

¹⁷ Переведенцев В. Современная миграция населения России в освещении центральных газет / В. Переведенцев. – Миграция и информация / Под ред. Ж. Зайончковской. – М.: Центр изуч. проблем вынужденной миграции в СНГ, 2000. – С. 32–65.

¹⁸ Дробижева Л. Психологический настрой принимающей стороны как фактор общественной атмосферы вокруг мигрантов. Миграция и информация / Под ред. Ж. Зайончковской. – М.: Центр изучения проблем вынужденной миграции в СНГ, 2000. – С. 74–75.

¹⁹ Денисенко М.Б. Миграционная политика в зарубежных странах и Российской Федерации: опыт сравнительного анализа / М.Б. Денисенко // Институт экономики и переходного периода. – М., 2003. – 103 с.

УДК: 352(477.85)«2013/2014»

© Михайло Павлюк
(м. Чернівці)

ІНІЦІАТИВИ ДЕПУТАТСЬКОГО КОРПУСУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ У ПЕРІОД ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ 2013-2014 рр.

У даній статті автор аналізує передумови, хід та наслідки політичної кризи в Україні у 2013-2014 рр. і діяльність Чернівецької обласної ради у цей період. Основною темою виступає зміна позиції органу самоврядування, депутатів місцевих рад та ініціативи щодо захисту прав громадян й підтримки курсу на євроінтеграцію України.

Ключові слова: євроінтеграція, місцеве самоврядування, євромайдан, депутат обласної ради.

Pavliuk Mykhailo V. Key initiatives of Chernivtsi regional council members in 2013-2014 political crisis period. This paper analyzes the preconditions, main aspects and consequences of the political crisis in Ukraine and the Chernivtsi regional council activities in this period. The top theme is transformation of local council's position and it's members, initiatives for the protection of human rights and support for European integration of Ukraine.

Key words: eurointegration, local self-government, euromaidan, member of regional council.

Mykhailo Pavliuk. Initiative ale corpului de deputați din Consiliul Regional Cernăuți în perioada de criză din 2013-2014. În studiul de față sunt analizate condițiile, decursul și consecințele crizei politice din Ucraina în anii 2013-2014, activitatea Consiliului regional Cernăuți în perioada respectivă. Tema principală este transformarea sistemului de autoadministrare a consiliilor locale și inițiativele lor întru apărarea drepturilor omului, precum și sprijinirea aspirațiilor europene ale Ucrainei.

Cuvinte cheie: integrare europeană, administrație locală, euromaidan, deputat din consiliului regional.

У XXI ст. складно знайти демократичну розвинуту правову державу у світі де б не існувало дієвого місцевого самоврядування. Адже місцеве самоврядування, згідно ч.1.ст.3 фундаментальної й основоположної Європейської хартії, це «право і спроможність органів самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать

до їхньої компетенції в інтересах місцевого населення. Це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного, загального виборчого права і які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи»¹.

Після обрання Президента України П. Порошенка, нового парламенту, утворення проєвропейської Коаліції увагу громадськості було прикуто до реалізації докорінних реформ, де, поруч з бюджетною, податковою, судовою, конституційною, має пройти реформа децентралізації. Громадяни на Революції Гідності у містах, районах, селищах впевнено виступили за делегування повноважень безпосередньо їх громадам, а від їх імені – депутатам та виконавчим комітетам рад різних рівнів. В умовах глибокої політичної кризи 2013-2014 рр. частина таких депутатів, місцевих рад, посадових осіб місцевого самоврядування залишилися на захисті прав та свобод громадян України, виразниками їх очікувань та вимог, а в найдраматичніші події лютого 2014 р. – готовими особисто захищати принципи демократії у найрадикальніший спосіб. На нашу думку, важливо прослідкувати трансформацію позиції депутатського корпусу Чернівецької обласної ради впродовж подій 2013-2014 рр. Перш за все, акцентуємо увагу на передумовах початку та розвитку політичної кризи в Україні.

Результати чергових виборів Президента України 2010 р. були несподіванкою для багатьох соціальних верств та прошарків громадян, які у своїй більшості на той момент пасивно сприйняли як заклики до формування широкого опозиційного фронту, так і невизнання повноважень новообраного Президента В. Януковича й ідеї підтримки акцій протестів. Досить жорсткі кроки у формуванні владної виконавчої вертикалі, де ставка була зроблена виключно на приналежність до партії регіонів, переформатування більшості у діючій Верховній раді України без волі виборців (тобто, перевиборів. Фактично, підкупом, тиском, залякуванням – прим. авт.), проведення місцевих виборів 2010 р. з рядом порушень, на думку міжнародних експертів, дозволило говорити про формування авторитарної системи управління. Разом з цим, суспільство почало відчувати відмову від демократичних здобутків та ревізію європейського та євроатлантичного курсу. Зупинка інтеграції України до НАТО була навіть закріплена законодавчо у липні 2010 р. та скасована через чотири роки за ініціативи вже нового уряду.

Чергове бажання створити авторитарну модель влади в Україні було продемонстровано у вересні 2010 р., коли Конституційний суд України скасував (без позиції парламенту – єдиного законодавчого органу держави – прим. авт.) зміни до Конституції 2004 р., залишивши у силі текст 1996 р., а разом з тим і надав «гіпероб'ємні» повноваження Президенту, які йому громадяни на виборах не делегували у 2010 р. Цей приклад дійсно шокував

інтелігенцію, наукову спільноту своєю безпрецедентністю та грубим порушенням процедур, але, на жаль, не призвів до серйозних на той момент змін у громадській думці.

Суспільство поринуло у проблеми зайнятості та платоспроможності, а спроби мінімізувати тотальний ріст корупції зазнали невдач. На мою думку, параліч дієвої незалежної судової системи й вибіркове правосуддя зокрема, перманентна інформація про корупцію у середовищі Президента, поступове зменшення національних золотовалютних резервів впродовж 2010-2013 рр. остаточно продемонструвала цивілізованому світу справжні наміри влади.

Втім, балансуючи у зовнішньополітичній тематиці, Президент України вербально демонстрував проєвропейську інтеграцію, що певний час серед громадян викликало віру у щирість тих намірів. Підписання Угоди про Асоціацію з ЄС у листопаді 2013 р. дозволяло би більшості описаних проблем почати вирішувати, у першу чергу, звільнення опонентів, які мали б мати політичну, а не кримінальну відповідальність та реалізація пакету важливих економічних реформ. Фактично, «різка», публічно неаргументована відмова від підписання Угоди про Асоціацію у Вільносі призвела до масових мирних демонстрацій, які впродовж декількох місяців переросли у системний громадський національний спротив по усій країні. Загалом, впродовж 2010-2013 рр. суспільні настрої поступово мінялися, від звичної апатії і пасивності до максимальної громадської мобільності та спротиву. Але саме у цей період, сформувалися основні запити від громади до влади, які, як виявилось пізніше, політична влада на усіх рівнях і не збиралася виконувати.

Не винятком була прикордонна Чернівецька область, де активна позиція громадських активістів, національно-культурних товариств, ряду підприємств, студентської молоді, здебільшого з Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, проявилася у листопаді-грудні 2013 р. Парадоксально, буковинська виконавча влада, за декілька тижнів до Саміту у Вільносі, своїми адміністративними зусиллями, тобто залучаючи в обов'язковому порядку представників кожного села та району, організувала у Чернівцях десятитисячний мітинг на підтримку європейського курсу. 3 листопада 2013 р. місцева влада просила буковинців підтримати курс на об'єднану Європу та закликала Президента підписати Угоду про Асоціацію з Євросоюзом, а створений інформаційний привід опісля ще довго демонструвався провідними національними та місцевими ЗМІ як спільна позиція влади та суспільства. Як виявилось, цей доробок треба буде захищати надалі і робити це будуть уже не провладні інститути – а звичайні громадяни. Адже, на чергове здивування людей в Україні, у кінці листопада 2013 р. команда Президента розпочне говорити про недоцільність підписання Асоціації, ущербність такої угоди для

національної економіки та, що найбільше вражало, відсутність компенсаційних коштів з боку ЄС для наших підприємств у разі відсутності попиту на їх продукцію. Хоча, підписаний договір про асоціацію, що визначає Україну як європейську націю і частину західного світу, став би головним інструментом стабілізації її міжнародної позиції. Звісно, крокове втілення положень Угоди не можна було розглядати як засіб вирішення усіх численних проблем України, але цей документ, на думку політолога А. Умлада, «міг би стати опорним пунктом проведення реформ, планом невідкладних дій та дати Україні чіткий напрям, загальноприйняту мету і сприятливу перспективу майбутнього розвитку»².

Чернівецька область, на думку багатьох науковців, це така собі «Україна у мініатюрі». Тут тривалий час проживають багато національностей, ряд районів області чітко зорієнтовані на розвиток трансграничних зв'язків із Румунією, а обласний центр завжди був зразком толерантності та міжконфесійної виваженості. Координаційна рада Євромайдану з числа громадських активістів та молодих науковців ЧНУ у Чернівцях організувала щоденні мітинги починаючи з 22 листопада 2013 р., коли уряд України остаточно втратив довіру й видав розпорядження про «зупинку євроінтеграції» у порушення законів і загального дискурсу, особливо підтриманого владою впродовж 2012-2013 рр. Для більшості активістів вимоги Революції Гідності одразу ж асоціювалися з певним світоглядом, який або є або відсутній у громадян. Тобто, питання з одного боку просте – або ми спільно відновлюємо свої права і свободи, або втрачаємо остаточно набуте впродовж останніх десяти років. З іншого боку, цей етап протестного руху вчергове загострив вирішення наболілих проблем – серед закликів та пропозицій на мітингах чи ходах запропоновано було розпочати загальноукраїнський мирний страйк, вимагати негайного підписання Угоди про Асоціацію з ЄС відставок Президента та Кабміну, перевиборів парламенту, активізації місцевих рад на захист євроінтеграції, висловлення вотумів недовіри місцевій виконавчій владі тощо.

Даний протестний етап «романтиків та ідеалістів» завершився 30 листопада 2013 р. після силового розгону молоді Євромайдану у Києві, де були порушені особисті та громадські права людей в Україні – право на фізичну цілісність та недоторканість особи, право (свободу) на вільне пересування та право на мирний пікет. Юним мітингувальникам не пред'явили ухвал суду, не було попереджень з боку міської влади чи комунальних служб, не приходили судові виконавці, не викликали екстрено міліцію через заворушення, не було фактів кримінального чи адміністративного правопорушень. Прибув одразу вночі добре обмундирований та озброєний кийками спецпідрозділ міліції «Беркут». Очевидно, як зауважує журналістка С. Кошкіна, «українці терпіли корупцію, без-

прав'я, силовиків, цензуру, але відкритого нахабаного побиття дітей ми стерпіти не могли»³. Заради справедливості зауважу, що правоохоронні органи із самого початку на Буковині демонстрували високий рівень професійної підготовки та захищали євромайданівців на площах Чернівців. Без сумніву, небезпека насилля з боку влади чи дії «зайжджих загонів тітушок» абсолютно негативно сприймалося городянами міста.

Центральна влада не провела швидкого розслідування подій 30 листопада та 1 грудня 2013 р., не озвучила й не покарала винних, як того формально також вимагав Президент України у зверненні вчором до народу 30 листопада; не засудила, не розкаялася і не покарала публічно винних в організації тих подій високопосадовців як того вимагали сотні Євромайданів по Україні та світі; не здійснила спроб переглянути суспільно-політичну атмосферу й упередити насилля й порушення прав громадян у майбутньому. Влада також не відповіла публічно й обґрунтовано на численні пропозиції про діалог з суспільством від лідерів церков, спілок, місцевих рад України західної та центральної України, Президентів ряду країн та міжнародної спільноти. Як показали події січня-лютого 2014 р. і не планувала цього робити. Важливо зауважити, у цей момент, суттєво розширилася географія та соціально-вікова ніша протестів по усій Україні.

У Чернівцях з грудня 2013 р. до студентської координаційної ради Євромайдану почали приєднуватися трудові колективи ряду підприємств, обласні спілки письменників та журналістів, політичні партії, а сам протестний рух набув чіткіших обрисів із зрозумілими завданнями, вимогами та порядком денним на кожен день. Одразу ж про свою підтримку мирних протестантів заявили представники релігійного середовища – щодня правити вечірню службу на площу приходили священники Української греко-католицької церкви та Української православної церкви Київського патріархату. Для студентства грудень досить насичений час – проходить зимова сесія й офіційно навчання ніхто не скасував. Хоча їх настрої дещо змінювалися через відсутність конкретних результатів переговорів з владою по Україні та області, загалом саме молодь була рушійною силою, авангардом мирних протестних дій. А от слабка скоординованість місцевого самоврядування, депутатів різних рад, фракцій на перших етапах Євромайдану могло серйозно загнати ситуацію у глухий кут протистояння. Втім без сумніву, виразником інтересів громадян області та епіцентром ключових подій, окрім самого майдану на Центральній площі, особливо у січні-лютому 2014 р. стала Чернівецька обласна рада.

Важливо декілька слів сказати про чинний склад Чернівецької обласної ради VI скликання. За результатами місцевих виборів жовтня 2010 р. зі 104 обраних депутатів 49 вступили до фракції партії регіонів, значка частина яких працювали у виконавчій владі, а фракція «Батьківщина» розколо-

лася через бліц-дрейф більшості депутатів до провладної більшості, отримавши пропозиції заступника голови обласної ради, ряду постійних комісій та посад у виконавчому апараті ради.

Зміст нашої щоденної депутатської роботи – це необхідність виражати інтереси усіх громадян краю. І як депутат, і як науковець добре усвідомлював важливість підтримки різних аспектів реалізації політики європейської інтеграції на місцевому рівні. Разом з колегами доклав зусиль, щоб курс на євроінтеграцію був чітко зафіксованим, а пізніше, неухильно дотримувався чинним складом обласної ради. Загальновідомо, наявність чіткої регіональної інформаційної політики може підсилюватися дієвим місцевим самоврядуванням. Так, на пленарному засіданні XV сесії Чернівецької обласної ради у березні 2013 р. більшістю голосів вперше в Україні було ухвалено Звернення обласної ради VI-го скликання до Президента України В. Януковича щодо реалізації політики європейської інтеграції України. У тексті Звернення, яке було ініційоване та підготовлене автором – депутатом обласної ради зафіксовано, що «такий зовнішньополітичний вектор відповідає довгоочікуванім прагненням українських громадян щодо досягнення стандартів країн ЄС – демократизації суспільства, ринкової економіки, збільшення іноземних інвестицій, боротьби з корупцією, відсутності територіальних претензій та обмежень щодо вільного пересування громадян»⁴. Дане звернення, яке підтримали профільні комісії, Громадська рада при облдержадміністрації, проголосували 38 представників партії регіонів, 6 – фракції Фронт Змін, 5 голосів віддали представники фракції ВО «Батьківщина», 3 – «Наша Україна», 2 – «За Батьківщину», 1 представник фракції «Свобода» та п'ятеро позафракційних депутатів. Така практика звернень щодо євроінтеграції була б слухною і для районних та сільських рад, особливо, на прикордонних з ЄС територіях, де їх жителі практично щодня мають можливість переконатися у перевагах, а, можливо, і певних труднощах європейського вибору сусідів.

У контексті діяльності обласної ради, варті уваги й ініціативи щодо належного проведення щорічного свята – Дня Європи в Україні. Відповідно до висновку постійної комісії з правових питань і транскордонного співробітництва від 24 липня 2012 р. управлінням зовнішніх зв'язків облдержадміністрації було «рекомендовано щорічно спільно із студентськими науковими товариствами та кафедрою міжнародних відносин ЧНУ проводити дебатний турнір щодо переваг європейської інтеграції серед молодіжних, студентських та учнівських команд та забезпечити можливість щодо його проведення на високому рівні»⁵. У травні 2012 р. даний турнір зібрав на факультеті історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ велику кількість учасників та глядачів, а ще одним результатом заходу стала презентація збірника студентських есе «Європейський чи Євразійський союз: переваги для України» видана за сприяння

ряду депутатів обласної ради. За період 2010-2013 рр. були й інші приклади послідовної роботи депутатів з громадою щодо підтримки курсу на об'єднану Європу.

Тому коли 24 листопада учасники багатотисячного Євромайдану у Чернівцях ухвалили аполітичну, цілком конструктивну Резолюцію на захист євроінтеграції й просили висловитися депутатів Чернівецької обласної ради на позачерговій сесії, сумнівів не було у нагальності підтримки європейського курсу. В Україні у той час існувала велика недовіра між владою та суспільством, і саме місцеве самоврядування, депутати рад різних рівнів могли відіграти дуже важливу об'єднуючу інтегруючу роль. До слова, думка щодо позачергової сесії з метою захисту євроінтеграції вперше за три роки об'єднала усі опозиційні фракції в обласній раді. Тоді 35 депутатів з фракцій «Батьківщина», «Наша Україна», «Фронт змін», «Свобода» підписалися за позачергову сесію облради. Група євроналаштованих буковинських парламентарів підготувала проекти рішень і тексти звернень.

Позачергова XX сесія Чернівецької обласної ради 23 грудня 2013 р. могла стати майданчиком для діалогу між владою та громадянами. Серед вимог депутатів було «доручити департаменту суспільних комунікацій облдержадміністрації невідкладно зайнятися формуванням цілісного бачення євроінтеграції та прийняттям регіональної комплексної програми реалізації політики Європейської інтеграції України на місцевому рівні»⁶. У форматі SWOT-аналізу обгрунтувати переваги, недоліки, ризики та можливості підписання Асоціації з Євросоюзом, залучити кращих фахівців політологів, узагальнені позиції направити до вищого керівництва держави у термін до кінця січня 2014 р. Окрім того, запропоновано було відреагувати на силовий розгін мирної акції молоді 30 листопада 2013 р., та колосальну безвідповідальність уряду, особливо, в останні місяці, відсутність будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між тим що робив і що декларував «антинародний» уряд. Провладна більшість тоді не підтримала жодної пропозиції, тим самим повернувши протистояння назад на Чернівецькі майдани, даючи право збуреним громадянам відстоювати свої права у інший спосіб.

Тому не дивно, що наступна XXI сесія Чернівецької обласної ради, яка, начебто, терміново скликала влада 24 січня для прийняття обласного бюджету на 2014 р. стала епіцентром справжнього протистояння із застосуванням фізичної сили до людей, димових шашок й пошкодженням старих австрійських дверей колишнього палацу юстиції – приміщення обласної ради. Розпочалося усе з небажання влади сформувавши порядок денний із пропозиціями опозиційних фракцій стосовно ситуації у державі. Відсутність будь-якого діалогу призвело до збурення багатотисячного мітингу, який, проголосивши свої вимоги, зайшов до будівлі попри пасивний протест міліції

та спільно з депутатами й активістами почали об'їждуватися на тривалі перебування. У цей день у сесійній залі Чернівецької обласної ради було проголошено про створення депутатської міжфракційної групи «Народна рада», куди увійшли більше 30 депутатів Верховної та обласної рад, а координаторами було обрано представників опозиційного середовища – В. Мельничука, І. Мунтяна, Я. Курка та М. Павлюка. Саме цей актив запропонував разом із міліцією та громадськими активістами забезпечувати правопорядок в області та наступні декілька тижнів проводили цілодобовий прийом громадян.

На моє переконання, рішучість громади та опозиції змусили піти на поступки владі: вже на наступній XXII сесії 6 лютого 2014 р. депутати проголосували за звернення про суспільно-політичну ситуацію в країні, де вимагали зупинити насилля, звільнити усіх затриманих на майданах за період з листопада 2013 р. та покарати винних посадових осіб, які допустили кровопролиття. Тільки на цій сесії вперше депутатський корпус висловив співчуття родинам потерпілих на майданах. Для забезпечення функціонування органів влади барикади, польову кухню, розміщену на першому поверсі приміщення облради, бочки й автомобільні шини були тимчасово демонтовані. Так само як із Київміськдержадміністрацією, за період «відкритих дверей» в обласну раду навідалися люди з різних куточків Буковини, які до цього не мали можливості потрапити у будівлю влади.

Депутатська група «Народна рада» об'єдналася як реакція на протести буковинців, які вийшли на вулицю та почали вимагати змін та щоб їх очікування були втілені у роботі обласної ради. Зрозуміло, що коли відбувалися місцеві вибори 2010 р., люди не могли передбачити таких кричущих порушень прав і свобод, згортань демократичних процесів і ревізії європейського курсу. Дана група не мала нічого спільного з партійністю, фракційністю і повинна була реагувати на волю громади щодо захисту прав і свобод людей, питань євроінтеграції, звернень до центральної влади стосовно повернення до Конституції 2004 р., зупинення кровопролиття, покарання винних у застосуванні сили на Євромайдані та ін. Повноваження Народної ради були виписані згідно законодавства про місцеве самоврядування з правом ініціювати будь-які питання на сесії, вносити свої депутатські запити, проводити безперешкодний прийом, контролювати виконання бюджету. Це був перший крок щодо реформатування більшості в обласній раді. Це група депутатів-буковинців, які реагують на першочергові вимоги своїх співвітчизників, хочуть кардинально змінити процеси і підходи в політиці на Буковині і які дбають про життєдіяльність області, невідкладно реагуючи на суспільні настрої. Статус депутатської групи «Народна рада» був формально інституціоналізований протокольним рішенням № 2-22 від 06.02.2014 р. (щодо надання приміщення) та у зверненні до жителів області, де

органам самоврядування рекомендовано «забезпечити стабільну життєдіяльність територіальних громад та сприяти функціонуванню створених у Чернівецькій області відповідно до закону нових депутатських об'єднань, в тому числі Народних рад». А на XXIII сесії п. 2 рішення № 5-23/14 було вже зазначено, що «всю повноту влади в Чернівецькій області делегувати до Чернівецької обласної ради-Народної ради Чернівецької області»⁷. Виконуючи волю громади Буковини, Народна рада Чернівецької області взяла на себе всю повноту відповідальності за долю краю та громадян. Головним завданням Народної ради стало підтримання життєзабезпечення та правопорядку на території області. Фактично, легітимними органами влади на Буковині повинні були стати місцеві ради. Народна рада звернулася до всіх державних службовців і громадян із закликом виконувати її рішення та розпорядження.

У цей час ключовим питанням постало формування, затвердження, контроль головного фінансового документу – обласного та місцевих бюджетів. Депутати Народної ради не заперечували потреби ухвалення бюджету, особисто був обраний координатором групи депутатів щодо бюджетного контролю. Це правильний шлях, адже ми говоримо про кошти платників податків, реагуємо на їх запити, які сформовані відповідно до пропозиції фахівців управлінь і підрозділів виконавчої влади. Після прийняття обласного бюджету на 2014 р. я публічно звернувся до органів місцевої влади та комунальних установ з вимогою оприлюднити через ЗМІ та безпосередньо у приміщеннях загальний кошторис щодо видатків на поточний рік для кожної галузі та установи зокрема⁸. Основна мета – зробити процес контролю за бюджетними коштами більш прозорим, ефективним та в інтересах територіальної громади. До слова, я також просив подібну практику щодо контролю за відповідними місцевими бюджетами запровадити у районах Чернівецької області, м. Чернівці та м. Новодністровськ.

Як уже було сказано, одним із найбільш важливих аспектів депутатської роботи був захист громадсько-політичних прав громадян. Після подій 24 січня 2014 р. у Чернівцях декільком молодим активістам інкримінували правопорушення, були відкриті кримінальні провадження. Звичайно, як і кожна громадська організація, спілка чи наукова установа, ми захищали людей усіма можливими законними методами. При Народній раді був відкритий Центр правової допомоги, декілька народних депутатів взяли це під свій особистий контроль. З часом, для правоохоронних органів стало зрозуміло, що громадяни, які були на майданах, біля стін обласної ради, не мали на меті нанести фізичну чи матеріальну шкоду комусь, в них були інші мотиви. Це все мало відбуватися в конституційному полі – права на пікет, на демонстрацію, на висловлення своєї позиції.

Період діяльності Народної ради можна охарактеризувати як спробу повернути конфлікт влади із громадськістю у легітимну площину, що з перемінним успіхом було можливо до 17-18 лютого 2014 р. Потім почалися масові розстріли людей у Києві, готувався надзвичайний стан, була підписана мирна угода, яка, однак, не врятувала скомпрометовану й паралізовану владу від втечі та санкцій. Україна, ціною сотень жертв Небесної сотні отримала переформатований парламент, який повернувся до Конституції 2004 р. та почав реалізувати основне завдання Євромайдану – політику євроінтеграції. Весною 2014 р. це об'єднало буковинців, а по великому рахунку, єврокурс об'єднав на загальнодержавному рівні нову владу і суспільство певною мірою ставши як новий місток відносин та діалогу. Від тотальної апатії і небажання говорити про майбутнє і суспільно-політичні процеси українці поступово підійшли до розуміння першочергових реформ та подальших етапів внутрішньополітичного розвитку. І тоді і зараз сміємо сподіватися, українці не готові проміняти середньострокову перспективу інтеграції до об'єднаної Європи й збереження територіальної цілісності України на популістські подачки збанкрутілих політиканів.

Авторитарний режим був демонтований зусиллями мільйонів громадян, тодішня місцева влада не змогла прозвітувати про зміст та результати своєї роботи, а новосформована виконавча місцева влада весною 2014 р. припустилася ряду помилок, демонстративно прагнучи відмежуватися від співпраці з депутатським корпусом й провідними політичними силами. Не зважаючи на це, чимало депутатів продовжили активну роботу щодо реалізації вимог Революції Гідності на місцевому рівні. Переконаний, за тих декілька місяців змінилися бачення змісту подальшої діяльності буковинського парламентаризму. Органи місцевого самоврядування Чернівецької області, незважаючи на тиск та залякування виконавчої влади, стали виразниками інтересів громади у період політичної кризи 2013-2014 рр. Незважаючи на гіперочікування від обласної ради, склад якої був сформований у 2010 р., частина депутатів змогли самоорганізуватися та послідовно працювати над втіленням вимог громади у практичній площині. У подальшому кра-

щим підтвердженням роботи депутатів в умовах дотримання ідеалів Євромайдану та реформи децентралізації має стати самостійне голосування, обов'язкове відвідування сесій та постійних комісій, оприлюднення декларацій про доходи та звітів про депутатську роботу, доступність та підзвітність територіальній громаді.

¹ Європейська Хартія про місцеве самоврядування. Ухвалена Радою Європи 15 листопада 1985 р. [текст] [Електронний доступ]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036

² Умланд А. Історичний момент України: як його можна втратити [Електронний ресурс] / Дзеркало тижня. 15 лютого 2013 р. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/international/istorichniy-moment-ukrayini-yak-yogo-mozhna-vtratiti.html>

³ Кошкіна С. Майдан. Нерозказана історія. – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2015. – С. 67.

⁴ Депутати крайового парламенту підтримали зусилля Президента України, спрямовані на європейську інтеграцію нашої держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oblrada.cv.ua/news/35971/>

⁵ Павлюк М. До Дня Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bukinfo.com.ua/blogs/show?lid=25180>

⁶ «Євромайдан – це світогляд: він або є у громадянина або його немає». Виступ на 20-й сесії депутата Чернівецької облради М. Павлюка [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://mpavliuk.vkursi.com/6609.html>

⁷ Про оцінку суспільно-політичної ситуації в Україні та перехід всієї повноти влади в Чернівецькій області до Чернівецької обласної ради-Народної ради Чернівецької області: рішення Чернівецької обласної ради № 5-23/14 від 19 лютого 2014 р.// Перелік документів, прийнятих на пленарному засіданні 23 сесії Чернівецької обласної ради VI скликання від 19.02.2014 [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://oblrada.cv.ua/document/list/2088/>

⁸ Звернення до керівників структурних підрозділів органів виконавчої влади Чернівецької області, комунальних установ та організацій незалежно від форм власності [Електронний ресурс]. Режим доступу –<http://oblrada.cv.ua/news/41044/>